

Γεώργιος Κηπιώτης: Ένας φίλος των παιδιών

Δεκεμβρίου 27, 2016

Γεώργιος Κηπιώτης: Ένας φίλος των παιδιών

Τέος Ρόμβος & Μιντιλού

Πανοπτικόν 2016

Θεωρώ σχεδόν απίθανο κάποιος ο οποίος αντικρύζει το συγκεκριμένο βιβλίο να θεωρήσει πως είναι κάτι το οποίο θα λαχταρούσε να διαβάσει. Ο τίτλος, παρότι ακριβέστατος ως προς την περιγραφή της κεντρικής μορφής του βιβλίου είναι συνάμα παραπλανητικός μιας και δεν υπονοεί καν το πόσο πολύπλευρη είναι αυτή η προσωπικότητα, και ως εκ τούτου τα πόσα άκρως ενδιαφέροντα ζητήματα πραγματεύεται το πόνημα αυτό των Ρόμβου, Μιντιλού και Κηπιώτη. Ακόμη κι αν κάποιος δεν σταθεί στον τίτλο και το φυλλομετρήσει, πιθανώς να διστάσει μπροστά στις αμέτρητες σελίδες της καθαρεύουσας. Κι όμως, οι συγγραφείς συνέθεσαν με τέτοιο τρόπο τα αρχαιικά τεκμήρια ούτως ώστε το βιβλίο να έχει ροή και ρυθμό. Μάλιστα η εναλλαγή των ζητημάτων τα οποία πραγματεύεται το κάθε κεφάλαιο, σε συνδυασμό με τα αναστοχαστικά δοκίμια του Ρόμβου, κρατάει αμείωτο το ενδιαφέρον του αναγνώστη.

Η προσφορά του Τέου Ρόμβου στην σύγχρονη ελληνική λογοτεχνία είναι αδιαμφισβήτη, τουλάχιστον για όσους τον διαβάζουν. Στο προηγούμενό του βιβλίο, το Γεώργιος Νέγρος: Ο τίγρης του Αιγαίου απέδειξε πως εάν δεν γινόταν ένας εξαιρετικός συγγραφέας θα μπορούσε να γίνει ένας εξίσου εξαιρετικός ιστορικός γλωσσολόγος, επανασυνθέτοντας την γλώσσα του Αιγαίου κατά τον 19ο αιώνα με τέτοιο τρόπο ούτως ώστε θα μπορούσε εύκολα να μας πείσει ότι πρόκειται για τα χειρόγραφα κάποιου που ανευρέθησαν κάπου στη Σύρα, όπως έγινε με το αρχείο του Κηπιώτη. Αυτό το τελευταίο αποτέλεσε άλλωστε την αφορμή αλλά και το υλικό για το παρόν βιβλίο. Σε αυτό ο Ρόμβος και η Μιντιλού μας παρέχουν επί της ουσίας δυο βιβλία κι όχι ένα.

Οι συγγραφείς μέσω της αρχαιικής σταχυολόγησης μας παρέχουν ένα συνεκτικό ιστορικό αφήγημα. Αυτό αποτελεί την πορεία της ζωής του Γεωργίου Κηπιώτη, ή καλύτερα αυτό της νεώτερης Ελλάδας μέσω της ζωής του Κηπιώτη. Ο Κηπιώτης, θεολόγος αλλά κυρίως γυμναστής, ευφορούμενος από τον ελληνικό μεγαλοϊδεατισμό—τον εθνικισμό δηλαδή του τέλους του 19ου και των αρχών του 20ου αιώνα—προκειμένου να υπηρετήσει τις ιδέες του ταξίδεψε και τοποθετήθηκε σε μια σειρά από περιοχές της οθωμανικής αυτοκρατορίας προκειμένου να αφυπνίσει εθνικά τους εκεί πληθυσμούς. Εν τέλει, από μια σειρά από συγκυρίες, σχετιζόμενες και με τις πολιτικές εξελίξεις και τον εθνικό διχασμό—καθότι δεδηλωμένος Βενιζελικός—βρέθηκε στη Σύρο όπου και παρέμεινε επί της ουσίας μέχρι το τέλος της ζωής του. Ο Κηπιώτης υπήρξε ιδεολόγος, φυσιολάτρης, και αφοσιωμένος στη νέα γενιά. Την τελευταία την υπηρέτησε ως γυμναστής, δάσκαλος, πρόσκοπος, αλλά κυρίως ως φίλος. Μέσα από τα κείμενά του, την αλληλογραφία του με συγγενείς και φίλους,

πολλοί εκ των οποίων ήταν μαθητές του ή πρόσκοποι του, παρακολουθούμε την κοινωνική και ιστορική εξέλιξη της νεώτερης Ελλάδας αλλά και της Ευρώπης, τις επιδράσεις των πολέμων και των οικονομικών κρίσεων στην Ελληνική, αλλά όχι μόνο, κοινωνία. Παρακολουθούμε λ.χ. την γεωγραφική ανάπτυξη του Ελληνικού κράτους μέσω των Βαλκανικών πολέμων αλλά και την συρρίκνωσή του μετά την αποτυχημένη ιμπεριαλιστική εκστρατεία της δεκαετίας του '20. Βλέπουμε τα αποτελέσματα του Εθνικού Διχασμού με τις συνεχείς απολύσεις και μεταθέσεις δημοσίων υπαλλήλων, αλλά και τις συλλήψεις και τραμπουκισμούς κατά των αντιφρονούντων. Γίνεται θεατή η βίωση της κρίσης του μεσοπολέμου από τα λαϊκά και μικροαστικά στρώματα αλλά και το μέγεθος της επισιτιστικής κρίσης κατά τη διάρκεια της Κατοχής. Αυτά είναι ορισμένα από τα ζητήματα και γεγονότα τα οποία θίγονται μέσω της πορείας του βίου του Κηπιώτη.

Ταυτόχρονα με την εξέλιξη του βιβλίου έχουμε μια σειρά από αναστοχαστικά δοκίμια του Τέου Ρόμβου. Τα δοκίμια αυτά πραγματεύονται ζητήματα τα οποία θίγονται στο βιβλίο, όπως ο πατριωτισμός και ο εθνικισμός τόσο γενικά όσο και ειδικά ως προς την περίπτωση της Μακεδονίας. Τα ζητήματα της πολιτικής, της παιδείας, της στρατιωτικοποίησης της ζωής μέσω της πραγμάτευσης του προσκοπισμού είναι ακόμη μερικά ζητήματα πάνω στα οποία στοχάζεται και ταυτόχρονα αυτοαναλύεται ο Ρόμβος. Επιπλέον γίνεται αναφορά και ζητήματα όπως ο έρωτας και ο θάνατος με τη βαθιά προσωπική και συνάμα βαθιά διεισδυτική ματιά του συγγραφέα.

Θα ήταν παράληψη να μην αναφερθώ στην άκρως προσεγμένη έκδοση και αξίζουν συγχαρητήρια στους συνεπιμελητές, Κώστα Δεσποινιάδη και Χαρά Πελεκάνου. Στον πρώτο αξίζουν επιπλέον συγχαρητήρια γιατί μας παρέδωσε μια έκδοση που την σήμερα μάλλον θα παρέμενε σε κάποιο συρτάρι όπως τα αρχεία του Κηπιώτη μέχρι να τα βρει κάποιος Τέος και κάποια Χαρά μιας μεταγενέστερης εποχής.

Χρίστος Μάης, από το blog του βιβλιοφάγου, 27-12-2016